

Til:

Rovviltnemndene i region 4 og 5 v/sekretariatene

(fminpost@fylkesmannen.no, fmovpost@fylkesmannen.no)

Kopi:

Klima- og miljødepartementet

Oslo, 25.09.2024

Klage på lisenskvote for ulv innenfor ulvesonen i region 4 og 5

WWF Verdens naturfond viser til vedtak 11. september 2024 fra rovviltnemndene i region 4 og 5 om kvote for lisensjakt på ulv innenfor ulvesonen i lisensfellingsperioden 2024/2025. WWF klager med dette på vedtaket om å skyte inntil 12 ulver med formål å ta alle individer i grenserevir Boksjø og i helnorske Risberget/Ulvåareviret og eventuelle fjorårshalper som går igjen i området Fjornshøyden og som kommer fra Fjornshøyden-reviret. Dette er en betydelig økning fra sekretariatets innstilling fra august 2024 på en kvote på inntil seks ulver.

Ulven er totalfredet i Norge og står oppført som kritisk truet på den norske rødlisten. Felling kan derfor bare unntaksvis tillates dersom både grunnvilkårene og tilleggsvilkårene for slik felling er oppfylt. Det er de ikke i denne saken. Ingen av revirene som er vedtatt tatt ut medfører fare for skade på beitedyr jf. naturmangfoldloven § 18 b). Det foreligger heller ikke offentlige interesser av vesentlig betydning som gir hjemmelsgrunnlag for felling i ulvesonen, jf. naturmangfoldloven § 18 c).

WWF kan ikke se at vedtaket fattet den 11. september 2024 av rovviltnemndene i region 4 og 5 er innenfor rammene av verken Grunnloven, Bernkonvensjonen eller naturmangfoldloven. WWF ber derfor om at Klima- og miljødepartementet omgjør vedtaket, slik at det ikke fattes vedtak om uttak av revirene Boksjø, Risberget/Ulvåa og Fjornshøyden.

Bakgrunn

Ulven er totalfredet og oppført som kritisk truet (CR) på Norsk Rødliste for arter (2021), med ekstremt høy risiko for å dø ut. Verden står midt i en global naturkrise og Norge var med på å fremforhandle FNs naturavtale i 2022. Likevel fortsetter Norge å behandle ulven på en måte som holder den på en kritisk truet nivå. Dette er både kritikkverdig og dobbeltmorsk. Ulven står videre i en spesiell særstilling som oppført i vedlegg II til Bernkonvensjonen, som igjen stiller særskilt strenge krav til beskyttelse av arten, og lovverket åpner kun for noen snevre unntak fra forbudet mot å avlive ulv.

Bestandsstatus

Vinteren 2023/2024 ble det påvist 74-76 ulver i Norge, hvorav 42-44 var ulver i helnorske revir, mens det var 32 grenseulver (på begge sider av riksgrensen mot Sverige). I tillegg ble det registrert fire ulver på vandring i mars, dvs. til sammen 78-80 ulver. Dette er et lavere antall enn i fjor høst og i tillegg inkluderer det ulver som ble felt i lisensjakt eller skadefelling i løpet av registreringsperioden.

I følge Rovdata ble det i overvåkningsperioden påvist valpekull i fem helnorske revir, samt tre kull i grenserevir. Ettersom kull i grenserevir teller som et halvt kull, tilsvarer dette 6,5 kull i Norge. Sånn sett ligger det rett over det fastsatte bestandsmålet. WWF vil likevel påpeke at bestandsmålet i utgangspunktet var ment som minimumsmål og i vårt syn ikke kan praktiseres som eksakt- og maksimumsmål slik det gjøres i dag.

WWF mener at ytterligere lisensfelling i ulvesonen utgjør en uakseptabel og ulovlig stor del av den resterende norske delbestanden av ulv.

Ulovlig jakt og innavl

Hovedutfordringene for ulvene i Skandinavia er ulovlig jakt og innavl.

Halvparten av dødeligheten hos ulv forårsakes av ulovlig jakt, og ifølge Skandulv er ulovlig jakt den enkeltfaktoren som i størst grad begrenser ulvebestanden i Skandinavia.

I tillegg er innavlsnivået svært høyt i den skandinaviske ulvebestanden, der to tilfeldige individer i snitt vil ha like mye felles genmateriale som søsken. Dette har naturlig nok betydelig innvirkning på individenes overlevelse og reproduksjon. For at den skandinaviske ulvebestanden skal være levedyktig på sikt, kreves det én reproduserende immigrant per generasjon, hvilket så langt ikke har ikke vært oppnådd.

Ettersom ulovlig jakt og innavl utgjør to så store trusler mot en sunn utvikling av ulvestammen, mener WWF at det fordrer til ekstra forsiktighet med tiltak som rammer populasjonen negativt, slik som lisensjakt.

Kunnskapsgrunnlaget

I norsk rovviltforvaltning vises det ofte til at norske rovviltdyrbestander, og da særlig ulvebestanden, er blant bestandene av dyr i verden man har best og mest detaljert kunnskap om. WWF vil understreke at dette får svært begrenset betydning all den tid rovviltmyndene velger å ikke forholde seg til denne kunnskapen. Etter at det (daværende) norske bestandsmålet for ulv ble nådd for første gang i 2016, og nemndene i region 4 og 5 dermed fikk myndighet til å vedta kvote for lisensfelling av ulv i ulvesonen, har samtlige kvotevedtak innenfor ulvesonen blitt påklaget. Klagene er uten unntak blitt avvist av nemndene og sendt til Klima- og miljødepartementet som klagemyndighet. I sin klagesaksbehandling har Klima- og miljødepartementet kommet til at samtlige vedtak fattet av rovviltmyndene har vært helt eller delvis ugyldige, med påfølgende omgjøring. Departementet har i alle tilfellene redusert størrelsen på nemndenes ønskede kvote, fordi nemndene har fattet langt større kvoter enn hva kunnskapsgrunnlaget (og hjemmelsgrunnlaget) har gitt rom for.

Hjemmelsgrunnlaget

I vedtaket står det følgende:

«Med 5 helnorske revir og 4 grenserevir, jf kunnskapsgrunnlaget, vil det etter foreslåtte uttak være igjen 4 helnorske revir og 3 grenserevir. Med en forventet yngleprosent på 70 vil en etter uttak ligge trygt på minst 3 helnorske ynglinger, jf rovviltforskriften §4, og i tillegg minst 2 ynglinger i grenserevir. Bestandsmålet på 4-6 ynglinger, jf rovviltforskriften §4, vil dermed høyst sannsynlig kunne nås. Erfaringsmessig kan det også være nyetableringer som foreløpig ikke er påvist, slik at en mest sannsynlig har rimelig god margin for at bestandsmålet vil bli nådd for 2025. Bestandens 9 overlevelse vil dermed ikke være truet, jf nml §18 annet ledd, og rovviltnemndene anser at formålet med uttak «ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte», jf nml §18 annet ledd».

I nemndenes vedtak argumenteres det dermed for at lisensfelling mest sannsynlig ikke vil forhindre at bestandsmålet nås neste år. Men vi setter spørsmålsteget hvor forsvarlig slik tilnærming er når det er snakk om en kritisk truet art. WWF mener at føre-var-prinsippet er helt fraværende i denne vurderingen. Nemndene nevner selv i protokollen at “det foreligger betydelig kunnskap om den skandinaviske ulvebestanden, og føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, tillegges derfor mindre vekt.” Men siden de tilsynelatende legger lite vekt på eksisterende kunnskap ellers i sin saksbehandling blir det desto merkeligere at de bruker det samme kunnskapsgrunnlaget for å avvise en vurdering ut fra føre-var.

Når det gjelder flittig bruk av § 18 c, så stiller vi imidlertid spørsmål ved vurderingen av hvilke interesser som er så viktige at de blir offentlige, og hvilke interesser som er så store at de blir vesentlige innenfor ulvesonen. Vurderingen av hensynet til andre offentlige interesser jf. § 18 c kan ikke være den samme innenfor som utenfor sonen, det må kunne forventes at terskelen innenfor sonen må være vesentlig høyere, og at spillerommet ikke er like stort som utenfor når det gjelder hva § 18 c kan inneholde. De samme hensynene er også rett og slett ikke til stede innenfor ulvesonen. Det går ikke sau på utmark i noen av de berørte revirene, og det er umulig å se at de tre flokkenes eksistens påvirker distriktpolitiske hensyn på en sånn måte at det kan argumenteres at fjerning av flokkene er nødvendig. Ulvesona var opprettet med hensyn til å ta være på ulv som en kritisk truet art, mens områder utenfor ulvesona er der hensynet til beitenæring må veie tyngre. Det er uakseptabelt å snikinnføre enda mer restriktiv ulveforvaltning innenfor selve ulvesona som allerede er begrenset til kun 5% av Norges fastlandsareal.

WWF vil også påpeke at det ikke foreligger noen utredninger eller forskning som fastslår at det vil være konfliktdempende å skyte ut stabile ulveflokker. Vi mener det er en grov saksbehandlingsfeil å anta at uttak av stabile flokker er konfliktdempende, og vil påpeke at det er like sannsynlig at uttakene kan ha motsatt effekt.

Vedtaket sier følgende:

«Etter rovviltforskriften § 10 kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av ulv. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning og uttaket ikke truer bestandens overlevelse.»

WWF mener at det mangler grunnlaget for påstanden at uttaket ikke truer bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen måte, jf. naturmangfoldloven § 18 annet ledd og Bernkonvensjonen.

I tillegg står det i protokollen fra rovviltneemndenes fellesmøte:

“Det vises til at Länsstyrelsen i Västra Götalands län vil anse det som "olyckligt" dersom det besluttet jakt av Boksjøreviret på norsk side».

WWF mener at det bør tas hensyn til at man på svensk side ikke ønsker lisensjakt i Boksjøreviret. Det later ikke som et godt samarbeid for felles forvaltning av en skandinavisk ulvebestand dersom Norge presser ensidig på ulvejakt i et grenserevir til tross for svenske innvendinger.

Uakseptabel behandling av en kritisk truet art

WWF mener at den årlige lisensjakten har ikke faglig hold og gjennomføres kun på grunn av politisk press fra enkelte særinteressegrupper. På den måten holdes en kritisk truet art på en kritisk truet nivå på ubestemt tid. Dette er helt klart i strid med både naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen. Begrunnelsen at det finnes 6,5 revir i Norge hvorav 5 er helnorske er ikke tilstrekkelig til å tillate skyting av ett helnorsk revir. I vinterens bestandsregistrering var det påvist at hele den [skandinaviske ulvebestanden har gått ned](#). Det sier seg selv at da må man være ekstremt restriktiv med lisensfelling.

Når verden står midt i en global naturkrise og mange arter opplever en stor nedgang er det uforståelig at et rikt land som Norge driver så restriktiv rovviltpolitikk, ikke minst i lyset av den globale naturavtalen som Norge var med på å fremforhandle i Montreal i 2022. Naturavtalen forutsetter at alle land tar reelle skritt til å stanse tap av arter som følge av menneskelige aktiviteter (mål 4). Da forventes det at rødlistede arter bygges gradvis opp og ikke holdes på kritisk truet nivå, noe som dessverre er den grelle realiteten i dagens norske ulveforvaltning.

Krav om omgjøring

Vedtak 11. september 2024 fra rovviltneemndene i region 4 og 5 oppfyller ikke de rettslige vilkårene for felling av ulv etter Grunnloven, Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven.

WWF krever at Klima- og miljødepartementet omgjør vedtaket slik at det ikke fattes vedtak om uttak av revirene Boksjø, Risberget/Ulvåa og Fjornshøyden.

Vennlig hilsen

Zanete Andersone-Lilley (sign.)

Seniorrådgiver

WWF Verdens naturfond